

ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА
НОВИ САД
Петра Драпшина 8
Број: 01-63/1
08.02.2022. године

Жељко Богојевић
Миладина Јоцића бр.56
21215 Турија

Поводом Вашег захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја достављамо :

1. фотокопију специјалистичког рада Бојане Локић
2. фотокопију записника са одбране специјалистичког рада.

Лице овлашћено за поступање по захтевима
за приступ информацијама од јавног значаја

Јасминка Богдановић

**ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА
НОВИ САД**

Бојана Јокић, струковни васпитач

**УТИЦАЈ ФОЛКЛОРНИХ ИГАРА НА
РАЗВОЈ КООРДИНАЦИЈЕ КОД ДЕЦЕ
ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА**

(СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ РАД)

**Ментор:
Проф. др Ерне Сабо**

Нови Сад, октобар 2014. године

ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА
НОВИ САД

Бојана Јокић, струковни васпитач

УТИЦАЈ ФОЛКЛОРНИХ ИГАРА НА РАЗВОЈ КООРДИНАЦИЈЕ КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

(СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ РАД)

Ментор:

Проф. др Ерне Сабо

Нови Сад, октобар 2014. године

Утицај фолклорних игара на развој координације код деце предшколског узраста

Резиме

Координација је сложена моторичка способност човека која подразумева његову способност да покрете тела и делова тела врши усклађено, и захтева истовремено усклађен рад централног нервног система и мишићног система у релативно новим околностима (док још није дошло до аутоматизације покрета). Већина аутора се слаже да је развој координације нарочито убрзан управо у старијем предшколском узрасту, и да на њен развој позитивно утичу различите телесне вежбе и активности. Будући да је због своје комплексности координација најмање истражена моторичка способност, одабрано је истраживање које за циљ има да утврди постоји ли повезаност између ове моторичке способности и вежбања фолклорних игара код деце предшколског узраста.

За истраживање је одабрана група деце која се бави народним играма у склопу боравка у вртићу као експериментална група, и група деце која се на бави народним играма као контролна група. Свака група се састојала од 25 испитаника, који су подвргнути тестовима координације. За процену способности координације деце одабрани су тестови: полигон натрашке, слалом са три лопте и координација са палицом. Резултати добијени на тестовима су обрађени статистичким програмом СПСС. За сваку варијаблу израчуната је аритметичка средина, стандардна девијација, и стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата. Тестирање значајности разлика између аритметичких средина урађено је помоћу т-теста (т). Као показатељ значајности добијеног резултата одабран је ниво значајности (п) од 0,05. На основу т-теста закључено је да се основна нулта хипотеза може делимично прихватити, тј. да деца која се баве играњем народних игара углавном не поседују бољу координацију од деце која се не обучавају народним играма (значајно бољи резултати само на једном од тестова за процену координације). Унутар исте групе деце, без обзира да ли је реч о деци која вежбају народне игре или оној која се не баве народним играма, претежно не постоје разлике у координацији у односу на пол. Значајне разлике су установљене само између дечака и девојчица експерименталне групе у два теста координације, а узорак није довољно велик да би се из њега могло извести уопштавање. Нису установљене статистички значајне разлике између дечака који се баве народним играма и дечака који их не вежбају. Између девојчица које вежбају народне игре и оних које их не вежбају установљене су значајне разлике само на тесту координације са палицом. Остали тестови нису показали значајне разлике међу девојчицама две испитиване групе.

Кључне речи: предшколци, народне игре, координација, девојчице, дечаци, групе: експериментална, контролна, разлике.

САДРЖАЈ

Резиме

1.	УВОД	4
2.	РАЗВОЈ КООРДИНАЦИЈЕ КАО МОТОРНЕ СПОСОБНОСТИ	5
3.	ПРИМЕНА НАРОДНИХ ИГАРА У ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ ПРЕДШКОЛСКЕ ДЕЦЕ	8
3.1.	ПСИХОМОТОРНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА СА АСПЕКТА ПРИМЕНЕ НАРОДНИХ ИГАРА	8
3.2.	МЕТОДЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА КРОЗ НАРОДНЕ ИГРЕ	10
3.3.	ПРИНЦИПИ ОБУЧАВАЊА	12
4.	ИСТРАЖИВАЊЕ УТИЦАЈА ВЕЖБАЊА НАРОДНИХ ИГАРА НА РАЗВОЈ КООРДИНАЦИЈЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА	14
4.1.	НЕКА ВАЖНИЈА ДОСАДАШЊА ИСТРАЖИВАЊА	14
4.2.	ПРОБЛЕМ, ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА	15
4.3.	ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА	16
4.4.	МЕТОД ИСТРАЖИВАЊА	16
4.4.1.	Узорак испитаника	16
4.4.2.	Узорак мерних инструмената	17
4.4.2.1.	Тестови за процену координације	17
4.4.3.	Опис истраживања	21
4.4.4.	Опис експерименталног третмана	21
4.4.5.	Метод обраде података	21
5.	РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА	22
5.1.	РАЗЛИКЕ У КООРДИНАЦИЈИ ПРЕДШКОЛСКЕ ДЕЦЕ КОЈА СЕ НЕ БАВЕ НАРОДНИМ ИГРАМА (КОНТРОЛНЕ ГРУПЕ) И ПРЕДШКОЛСКЕ ДЕЦЕ КОЈА ВЕЖБАЈУ НАРОДНЕ ИГРЕ (ЕКСПЕРИМЕНТАЛНЕ ГРУПЕ)	22
5.2.	РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ ДЕВОЈЧИЦА И ДЕЧАКА УНУТАР КОНТРОЛНЕ, ОДНОСНО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНЕ ГРУПЕ	23
5.3.	РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ ДЕЧАКА КОНТРОЛНЕ И ЕКСПЕРИМЕНТАЛНЕ ГРУПЕ	26
5.4.	РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ ДЕВОЈЧИЦА КОНТРОЛНЕ И ЕКСПЕРИМЕНТАЛНЕ ГРУПЕ	27
6.	ЗАКЉУЧАК	28
7.	Литература	30
8.	ПРИЛОГ 1	31
9.	ПРИЛОГ 2	32

1. УВОД

✓ Под развојем децје моторике, добрим делом се подразумева постепени развој дететове способности складног коришћења сопственог тела, који се огледа како у усавршавању држања тела (постуралне контроле), тако и у усавршавању кретања (локомоције) и баратања предметима (манипулације).

✓ Једна од најсложенијих моторичких способности која захтева вишегодишњи развој јесте способност координације. Развијена координација подразумева добру контролу читавог тела, како у мировању тако и у кретању.

✓ На неуролошком нивоу, координација ангажује истовремено или сукцесивно више делова мозга и стога представља и интелектуални колико и моторички напор. Због тога многи аутори координацију називају и моторичком интелигенцијом.

✓ Добра координација је предуслов за дететово даље сензомоторно учење. Свакодневне активности и спонтане физичке игре детета су позитивне за развој координације, али увек постоји простор за додатне физичке активности које ће детету бити како забавне тако и едукативне.

✓ Обучавање детета народним играма је једна од активности које су идеалне за ову сврху. Кретање у простору, ритам, музика, певање, учење нових речи и покрета, упознавање обичаја и традиције имају васпитни карактер у пуном смислу те речи. Праћење ритма, упознавање са звуком народних инструмената и певање развијају слух детета, живописне народне ношње оплемењују дететов смисао за лепо и у комбинацији са народним обичајима поучавају дете култури сопственог народа и задовољавају његову потребу за маскирањем, играњем улога и опонашањем одраслих. Учествовање у групној активности и наступање на сцени доприноси развоју дететове самосталности и свести о себи, а учење корака народних игара представља вредну физичку активност која због своје сложености ангажује целокупне дететове моторичке, али и когнитивне способности. Будући да обучавање народним играма захтева тако свеобухватно ангажовање, оправдано је претпоставити да ће након одређеног времена имати и позитивно дејство на дететове моторичке способности, а можда и на координацију као сложену способност моторичке интелигенције.

45 } За проучавање одабране теме сам се определила првенствено зато што сам члан једног културно уметничког друштва у којем играм од своје осме године где сам и радила са најмлађом групом деце као кореограф. Желела сам да уведем народне игре у програм свога рада, али не само у функцији очувања своје традиције него и као део физичких активности које доприносе побољшању моторичких способности. Овим истраживањем сам хтела да проверим да ли постоји побољшање координације код деце предшколског узраста која играју народне игре како бих и родитељима могла да дам још једно образложење о важности играња народних игара.

2. РАЗВОЈ КООРДИНАЦИЈЕ КАО МОТОРНЕ СПОСОБНОСТИ

✓ Моторичка способност се може дефинисати као део опште способности, тј. скуп наслеђених и стечених услова који омогућавају успешно вршење моторних делатности (Крагујевић, 1983, стр. 73.). Практично, свака телесна вежба изискује испољавање читавог комплекса моторичких способности у најразличитијим комбинацијама и на најразличитијим нивоима испољавања. Развој моторичких способности одвија се по биолошким законитостима, а карактеришу га неравномерност и критички периоди. Одвија се првенствено у процесу усвајања различитих моторних умења и навика, као и путем утицаја неких вежби.

Према теоријском моделу моторног развоја Gallahue-а и Ozmund-а (према Нићину, 2000.), фазе моторичког развоја од рођења до поласка у школу су:

- фаза рефлексних покрета (до навршене прве године)
- фаза рудиментарних кретања (0-2 године)
- фаза фундаменталних кретања која се дели на:
 - иницијални ступањ (2-3 година)
 - елементарни ступањ (4-5 година)
 - зрели ступањ (6-7 година)

✓ Когнитивне способности које директно утичу на процес моторног учења су: доживљај телесне целовитости и латерализованост преко којих дете одређује свој положај у односу на простор у коме се налази, иницирање и одржавање пажње важне за селекцију стимулуса, перцепција као улазни канал за вишу когнитивну обраду и процеси памћења и мишљења који су одговорни за правилно коришћење припадних информација (Ђорђевић и Николић, 2003).

✓ Координација је једна од најсложенијих моторичких способности која се може дефинисати на више начина:

✓ Координација је способност да се покрети и кретања деловима тела врше усклађено (Сабо, 2011). То је способност усклађеног рада централног нервног система и мишићног система у релативно новим околностима (док још није дошло до аутоматизације покрета).

✓ По Драбик-у (према Крагујевић, 2005), то је способност да се испуне задаци кретања који захтевају сарадњу више делова тела без менталних тензија или грешака и са минималним трудом. Исти аутор дели координацију на следеће компоненте: ритмичност, равнотежу, способност реакција, способност кинестетичке диференцијације, оријентацију у простору, адекватност кретања и синхронизацију покрета у времену. За решавање координацијских проблема потребна је потпуна синхронизација виших регулационих центара и периферних делова локомоторног апарата.

✓ По пољском аутору Важни-ју (према Крагујевић, 1983), постоје три нивоа координације:

- први ниво обухвата оне покрете који се одликују просторном тачношћу и код којих брзина нема значаја.
- други ниво обухвата оне покрете који захтевају тачност и брзину извођења.
- трећи ниво обухвата оне покрете који захтевају тачност и брзину у условима који се стално мењају.

✓ Координација се може поделити и на: координацију руку, координацију ногу, општу статичку координацију, општу динамичку координацију, способност моторичког учења (едукативбилност), окретност, спретност.

✓ У најширем смислу, говори се о општој и специфичној координацији. Општа координација је својствена сваком човеку и долази до изражаја у различитим телесним активностима.

✓ Специфична координација се развија на основу опште координације, а односи се на поједине врсте моторичких активности.

Окретност је врста координације код које долази до изражаја усклађивање покрета појединих делова сопственог тела, кретањем у простору.

Спретност је способност усклађивања покрета сопственог тела у баратању, манипулисању предметима-реквизитима (лопта, чуњ, палица, трака и сл.).

Координација је високоурођена моторна способност, а зависи од низа фактора: интелигенције, узраста, претходних моторичких искустава, емотивног стања, концентрације и мотивације.

✓ Интелигенција утиче на брзину учења нових моторичких задатака, тј. већа интелигенција омогућава брже савладавање вежби код којих је нужна усклађеност покрета.

✓ Са одрастањем и сазревањем нервног система координација се интензивно развија са 6-7 година, а од пубертета надаље на њу се вежбањем може веома мало утицати.

✓ Претходна моторичка искуства су значајан фактор координације, јер богатство покрета и кретања стечено едукацијом, омогућавају лакше и брже усклађивање покрета у новим вежбама.

✓ Емотивни стрес може негативно да утиче на извођење сложених покрета, јер може доћи до инхибиције покрета и кретања.

✓ Концентрација је веома важан фактор координације, јер добро усредсређена пажња на одређено кретање побољшава координацију. Мотивација у одређеним ситуацијама може да подстакне успешно извођење координационо сложеног кретања.

✓ Координација је генетски лимитирана са значајним коефицијентом урођености. Она је у великој корелацији са интелигенцијом, и неки аутори је оправдано називају моторичком интелигенцијом. Развија упоредо са развојем моторичког поља коре великог мозга и функцијом малог мозга.

✓ За развој координације, предшколски узраст је посебно значајан од 5 до 7. године живота. Код предшколске деце првенствено треба да се ради на развоју опште координације, тј. координације која долази до изражаја у различитим моторичким активностима и са различитим деловима тела. Тек касније, на бази опште, развија се и тзв. специфична координација, која се односи на поједине врсте моторичких активности.

Суштина у развоју координације је примена координацијски сложених вежби и њихово решавање, при чему се мора поштовати принцип поступности, тј. поступно усложњавање вежби. ✓ Погодна је примена вежби у непознатим или непредвиђеним околностима, као и брзо решавање моторичког задатка у разним ситуацијама. Значајну улогу има и извођење познате вежбе на неубичајени, нови начин.

Вежбе координације значајно ангажују цео централни нервни систем и брзо доводе до замора, када вежбање треба прекинути и одморити се. Најбољи ефекат вежбања се постиже док је цео организам релативно одморан.

Због своје комплексности, координација је једна од најмање истражених моторичких својстава човека, и као што смо навели, веома подложна утицају низа фактора. Будући да се због своје природе не може прецизно измерити, степен координације се процењује преко индиректних показатеља.

3. ПРИМЕНА НАРОДНИХ ИГАРА У ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ ПРЕДШКОЛСКЕ ДЕЦЕ

3.1 ПСИХОМОТОРНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА СА АСПЕКТА ПРИМЕНЕ НАРОДНИХ ИГАРА

Усвајање моторних вештина и навика, па тако и учење детета да изводи ритмичне покрете уз музичку пратњу, ће бити знатно ефикасније уколико васпитач поседује информације о психомоторним карактеристикама деце коју обучава. Теорија и методика физичког васпитања је и базирана на анатомско-физиолошким карактеристикама детета.

Предшколски узраст обухвата период од 3. до 7. године. Обично се у пракси праве подкатеорије на млађи узраст од 3. до 4. године, средњи од 4. до 5. године и старији од 5. до 6. године, односно до поласка детета у школу. Разлике између поменутих узраста нису оштре. Опште запажање код деце предшколског узраста јесте убрзан раст, који није равномеран, тако да је раст доњих екстремитета знатно бржи од развоја трупа, док раст главе заостаје у односу на обе поменуте регије. Годишњи прираст телесне висине износи 6 до 8 cm, док у телесној тежини добијају око 2 kg годишње. За општу моторику, а посебно координацију у овом узрастном периоду могло би се рећи да је релативно слаба. Убрзан раст додатно доприноси слабијој координацији, јер брз раст екстремитета захтева стално прилагођавање централног нервног система на нове димензије дечјег тела. Промене у коштаном систему врло су уочљиве. Процес окоштавања је веома интензиван, мада су кости још увек мекане, док кичмени стуб већ од четврте године добија нормалне физиолошке кривине, иако још непотпуно дефинисане. Снага мишића сразмерно се увећава, и мења се тип дисања, које од тзв. трбушног постепено прелази на грудно, али је још увек због малог капацитета доста површно и убрзано. број удисаја креће се од 22 до 24 у минуту. Рад срца је и даље убрзан и износи око 120 откуцаја у минуту.

Пажња деце предшколског узраста је нестална и површна па управо због тога подржавање драматизације треба да буде основни метод током психомоторичких активности. Потреба за кретањем и телесним активностима је веома изражена.

Деца млађег узраста, од 3. до 4. године, су овладала основним облицима кретања и могу се укључити у скоро све организационе облике вежбања. Покрети су им углавном контролисани, мада се још увек чине и сувишни покрети, тј. додатни покрети непотребни у односу на захтев и оптимум моторичког задатка. Карактеристично је да деца током кретања шире руке и теже се заустављају, релативно су нестабилна у одржавању равнотеже, што је упозорење васпитачу да при избору вежби врши потребне корекције. Информације о одржавању равнотеже су веома важне у методици обучавања народних игара деце овог узраста јер, иако деца врше наизглед једноставне ритмичне покрете, за већину њих изузев напредних, је то изузетно тешка и сложена психомоторна активност (музика, ритам, глас васпитача). То значи да васпитач мора бити прецизан у избору средстава (игра) које примењује и не треба да губи време у исправљању грешака које се односе на моторичко поље (равнотежа, координација), јер дете у игри скоро увек показује максимум. Акцент је на мотивацији и осмеху који су показатељи да се дете са уживањем игра народних игара, да је срећно. Деца овог узраста се брзо замарају, пажња је лабилна, а расположење се брзо мења. Пажња и интересовање за рад је око 20 минута.

✓ Деца средње узрасне групе, од 4. до 5. године, имају усклађенији рад руку и ногу у односу на млађи узраст, па је кретање делимично усавршено. Координација је боља, мање је сувишних и неконтролисаних покрета. Равнотежа је боља утолико што дете може да дуже времена стоји на једној ноzi. Наравно да ове чињенице указују на другачији приступ васпитача у избору народних игара и моторичких задатака који су у њима карактеристични. Игре могу бити сложеније и временски трајати нешто дуже. Склоност према подражавању, имитацији, још увек је доста изражена, па је у методици треба често искористити. Дете је много самосталније у свим активностима, што је значајно у васпитно-педагошком смислу. Васпитач не сме себи дозволити да у овом узрасту помаже деци око облачења, обувања, спремања и распремања својих ствари (одеће, обуће, реквизита). Ово се не односи на децу која су ометена у развоју. Пажња и интересовање за рад је око 25 минута. ✓

✓ Деца старије узрасне групе, од 5. до 6. године, имају још бољу координацију. Сувишни покрети су у знатној мери елиминисани, запажа се стабилност и сигурност у моторици. У овом узрасту, а приликом обучавања тј. усвајања моторних умења и навика (нова народна игра), код деце се формира динамички стереотип. То значи да долази до аутоматизације кретања. Деца почињу више да користе једну руку, присутни су разни облици трчања, при доскоку се дочекују на прсте стопала, оријентација у простору је знатно побољшана. У овом периоду деца прихватају сложеније и теже моторичке задатке, истрајнија су, пажња је стабилнија. Телесно вежбање поприма карактеристике школског физичког васпитања што умногоме говори о моторичкој писмености деце старије предшколске групе. Пажња и интересовање за рад је око 30 минута. ✓

✓ Слика 1. Деца старијег предшколског узраста

✓ У методици обуке народних игара деца контролисано поскакују са ноге на ногу, већ прецизно изводе укрштене кораке, напреднијима ни трокорак не представља проблем. Слушање музике и ритмично контролисање тела и делова тела је на оптималном нивоу, па се дете може укључити у активности ван предшколске установе. Васпитач већ тада (ако поседује играчко искуство) може да процени дете које се истиче ритмичном игром и у разговору са родитељем усмери у организовану установу типа културно-уметничког друштва (слика ✓ 1).

3.2 МЕТОДЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА У НАРОДНИМ ИГРАМА

✓ За обучавање детета народним играма користи се исти методички систем већ развијен за усвајање моторних знања, умења и навика. У зависности од начина усвајања, значајне за рад са децом овог узраста су:

- метод живе речи
- метод демонстрације
- метод практичног вежбања.

✓ **Методом живе речи** васпитач остварује непосредан контакт са децом: преноси знање, поставља задатке, активира и продубљује пажњу, оцењује рад. Сваки педагог има могућност да користи две основне функције речи. Спознајну, помоћу које изражава садржај грађе која се обрађује, описивање, објашњење, указивање. Да би се остварила спознајна функција, васпитач деци мора да говори једноставно, кратко, разумљиво. Како су телесне активности, односно игре једноставне, васпитач се више усредсређује на емоционалну функцију речи која му омогућава да делује на расположење, мотивацију деце. Емоционална функција речи се остварује смисаоним садржајем, правилним изговором, дикцијом, интонацијом, сликовитошћу, умереном мимиком, гестикулацијом. Васпитачева енергија за рад се осликава кроз његову емоцију.

Методе демонстрације се заснивају на дечјој способности да уче гледајући друге. Да би се стекла реална представа о кретању (народној игри) користе се две методе: метода непосредне демонстрације и метода посредне демонстрације.

✓ Метода непосредне демонстрације јесте показивање корака народне игре од стране самог васпитача или играча демонстратора, уживо. Показивање се изводи на више начина. У целини, по деловима, успорено, нормалном брзином. Увек се мора извести тачно и технички дотерано без сувишних покрета. Грешке исправљати само тамо где се упорно манифестују али и тада без икаквог карикирања.

Приликом прве пробе, у почетној фази обучавања када се деца први пут сусрећу са новом игром, кораком, музиком, важе следећа правила: корак се показује у целини и то неколико пута узастопно (најмање три пута). Прво се корак одигра у целини, на начин како је у народу настао. При другом показивању корак се показује успорено, а ако то није довољно јасно, показати делове корака и указати на значајне детаље, односно фазе кретања. Треће показивање је исто као и прво, с тиме што неки важнији детаљ из корака мора бити благо наглашен али уз претходно објашњење да на тај детаљ деца обратe посебну пажњу.

✓ Веома је важан положај васпитача у односу на децу која су у полукругу или у линији како би обезбедио пуну контролу, а истовремено омогућио деци да добро виде оно што демонстрира. Истицање појединца је дозвољено (улога демонстратора предата детету) и треба похвалити свако напредно дете али и дете које не може одмах савладати задати корак. Демонстрацију увек прати жива реч која је јасна, прецизна и емоцијом задовољства обојена. Имитација и драматизација је дозвољена до одређене границе. Изворна форма корака не сме бити нарушена.

Метода посредне демонстрације се најчешће користи у етапи продубљеног учења, усавршавања. У ту сврху користе се различите варијанте посредне демонстрације чија се

функција углавном везује за техничка средства која се користе. Деци предшколског узраста потребна је једино метода оријентације док су друге методе посредне демонстрације непримерене узрасту (презентација видео пројектором, цртежи, шеме кретања...)

Метода оријентације значајно доприноси обучавању и усавршавању нових корака из народних игара, склапању мањих и једноставних кореографија. Како би се регулисао правац кретања или сама одрживост круга или полукруга као основног формацијског облика у раду, уводе се оријентири (обележена подлога, округао тепих, мањи сценографски оријентири...)

Методe практичног вежбања у обучавању народним играма подразумевају синтетичку, аналитичку и комплексну методу. Уколико је игра која се учи корачно једноставна потребно је у целини приказати и обучавати, што представља синтетичку методу обучавања. Добра страна овог методичког приступа је што не нарушава повезаност и јединство елемената из којих су корак тј. народна игра формирана. Код деце предшколског узраста овом методом се користимо само када проценимо да имамо врло једноставан корак (корачања и трчања, чучњеви, поскоци).

За народне игре које поседују сложеније кретне активности, код деце предшколског узраста треба приликом обучавања користити правила аналитичке методе. Корак се рашчлани на реалне ритмичне делове и тако увежбава. Усвојени делови се постепено склапају у корачну целину. Предност јесте у томе што се корак поједностављује и олакшава се процес обуке. Слаба страна овог метода јесте неправилно ритмичко рашчлањивање и предуго увежбавање те се губи осећај и форма корачне целине.

Синтетичка и аналитичка метода се у пракси преплићу и допуњују при чему је синтетички приступ увек водећи. Комплексна метода јесте обједињавање поменута два метода практичног вежбања.

3.3 ПРИНЦИПИ ОБУЧАВАЊА

Законитости моторног учења, тј. формирања моторних умења и навика су произашла из принципа обучавања, основних педагошких начела.

Учење ритмичног корака по народном предању, а уз музику, деце предшколског узраста, немогуће је без познавања следећих принципа (начела):

- принцип свесности и активности,
- принцип очигледности,
- принцип систематичности и поступности,
- принцип доступности и индивидуализације и
- принцип трајности и прогресије.

Принцип свесности и активности полази од чињенице да ће дете предшколског узраста усвојити моторна умења народних игара уколико је при томе свесно њиховог правог значења, колико његов ментални развој допушта, стога свако физичко васпитање деце предшколског узраста, а нарочито старије дечје групе, мора имати карактер васпитања у правом смислу те речи. Дете треба поучити зашто се игра одређена игра, због чега су обичаји, ношња, инструменти, баш такви какви јесу. Најбољи пример јесте свесност деце и њихова активност у хришћанским обичајима око Божића и других верских празника.

Активности из физичког васпитања код деце морају бити ведре, радосне, јер само такав ће дете довести у расположење да свесно и активно учествује у осмишљеним садржајима карактеристичним за узраст.

Принцип очигледности претпоставља коришћење првенствено визуелних, али и свих других рецепторних система којима дете успоставља контакт са спољашњом средином. Представа о кретању (новом кораку), којом започиње учење нове моторне активности формира се на основу визуелних опажаја, по чему је овај принцип и добио назив, али исто тако и на основу сигнала који пристижу из других рецептора-аудитивног, кинестетичког. Сви ови сигнали делују тако да један другог допуњавају, што је и основна претпоставка за формирање „чулне слике“, односно представе о кретању које се жели научити.

У млађем узрасном добу (мисли се и на предшколски узраст) преовлађују чулна опажања, а нарочито визуелна. Укључивање музичке пратње, па још и вербално излагање васпитача сасвим компликују ситуацију око стварања „чулне слике“ детета. Како би детету моторна активност била очигледна, јаснија и разумљивија, користимо реч као средство посредне очигледности. У игри користимо изразе „поскочи као врабац“, „скакући као зец“...Аудитивне рецепторе укључујемо „тражећи“ ритам и тако постављамо корачно-техничке обрасце у обучавању народне игре. У сваком случају предност треба дати оној форми очигледности која у датој ситуацији има највећи ефекат.

Принцип систематичности се огледа у правилном распореду и редоследу наставне грађе и других елемената наставног садржаја на основу њихове природне повезаности. Основно је да се приликом усвајања нових знања, умења и навика садржај сваке пробе надовезује на садржаје претходних проба и да истовремено ствара претпоставке за пробе које следе. На примеру обучавања народним играма значи да ће се на свакој проби учити

по једна нова дечја народна игра из Бачке, наравно у складу са узрасним карактеристикама. Свака следећа проба садржи увежбавање игре са претходне и учење друге, нове игре. Систематичношћу у активности долазимо до више игара које склапамо у кореографију. Систематичност у процесу обучавања новим моторним активностима је изражена правилом-од познатог ка непознатом.

Поступност се огледа у постепеном и одмереном повећању захтева који се поставља пред дете у процесу васпитања. Овај захтев је изражен дидактичким правилима: „од простог ка сложеном“ и „од лакшег ка тежем“. Појмови „просто“ и „сложено“ се пре свега односе на координацијску сложеност физичке активности (сложеност народне игре) док се појмовима „лако“ и „тешко“ мисли на координацијску комплексност, али и на јачину напора потребног за савладавање дате активности. Деца се генерално брзо замарају па приликом обучавања народним играма треба водити рачуна о оптималним паузама, нарочито после бржих и захтевнијих игара. Врло често се уз игру и пева што представља још већи физиолошки напор.

Принцип доступности и индивидуализације подразумева начело да васпитни садржај (игра) буде доступан сваком детету у односу на напор који треба да уложи при његовом усвајању. Народна игра мора бити у складу са реалним узрасним могућностима детета.

Доступност васпитних садржаја је по правилу истовремено и индивидуална јер, ако је оквирни садржај исти за свако дете, између деце постоје индивидуалне разлике у његовом реализовању. Исту игру свако дете другачије донесе и изнесе на сцени. Неједнако стање здравља, различит обим знања и моторичког искуства, неједнак ниво вољних особина, неједнака интелигенција, су узрок ових разлика. Умешност познавања и препознавања различитости, а уклапање у целину где свако дете и група ради у оквиру својих могућности, је суштина рада једног васпитача.

Принцип трајности претпоставља овладавање моторичким вештинама до нивоа који обезбеђује да стечене моторне навике постану лична својина детета. Трајност у обучавању народних игара је категорија која се односи углавном на старију дечју групу јер је за ову групу карактеристично формирање трајне и стабилне моторне навике, динамичког стереотипа.

Принцип прогресије указује да ништа што је једном научено или усвојено није толико савршено да не може бити још боље, савршеније. Сваки корак из одређене народне игре увек може бити бољи, „чистији“, стилски савршенији.

4. ИСТРАЖИВАЊЕ УТИЦАЈА НАРОДНИХ ИГАРА НА РАЗВОЈ КООРДИНАЦИЈЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

4.1 НЕКА ВАЖНИЈА ДОСАДАШЊА ИСТРАЖИВАЊА

✓ Моторичке способности су одувек биле предмет истраживања као поуздани показатељ децјег развоја. Координација је сложена моторичка способност којој се у пракси поклања велика пажња приликом васпитно-образовног рада са децом, али је и поред тога она до сада најмање истражена моторичка особина код деце. С обзиром да су фактори који на њу утичу бројни, и да је старији предшколски узраст период у коме се ова способност нагло развија, у новије време појачало се интересовање за истраживање утицаја различитих фактора на координацију управо код деце предшколског узраста.

Сматра се да је, осим наследне компоненте, за развој координације изузетно битно и стално моторичко ангажовање детета у сложеним моторичким задацима, тј. психофизичка вежба. Као изузетно погодан и деци привлачан вид вежбе издвојиле су се народне игре, које су код нас добро заступљене у раду са предшколском децом (Јокић, 2007. и 2013). У неколико новијих истраживања анализира се утицај народних игара на координацију деце и адолесцената.

Rozanska et al.(2007) су анализирали везу између вежбања народних игара и више компонената координације. Истраживањем су обухваћене статичка и динамичка координација, ритмичност, као и неколико додатних особина, слух и музикалност, код деце старости 8-9 година која су се бавила фолклорним играма око годину дана. Утврдили су да постоји значајна разлика у општој координацији код деце која се баве народним играма и оне која се не баве њима.

Aldemir et al. (2013) су такође, испитујући моторичке способности преадолесцената, установили значајан позитиван ефекат бављења народним плесовима на координацију и друге моторне способности.

Станишић и сар. (2008) су установили анализом групе деце старијег предшколског узраста, да постоји значајна корелација између квалитета извођења плесних корака и опште способности координације.

4.2 ПРОБЛЕМ, ПРЕДМЕТ, ЦИЉ И ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА

Проблем истраживања произилази из оскудних постојећих података о утицају народних игара као облика физичке активности, на координацију деце предшколског узраста. Народне игре, као вид активности, су саме по себи привлачне деци овог узраста, будући да обједињују у себи елементе игре, кретања и сценског извођења и стога су погодне као облик физичког васпитања ове узрасне групе. Чињеница је да редовна физичка активност значајно побољшава моторичке способности детета, између осталих и координацију. За народне игре, које захтевају извођење низа сложенијих покрета који морају пратити одређени ритам, се претпоставља да морају имати значајн повољан утицај на развој управо дечје способности координације, тј. усклађености покрета.

Предмет истраживања су народне игре као облик физичког васпитања и координација код деце предшколског узраста.

Циљ истраживања је утврђивање разлика у координацији деце, обзиром на то баве ли се деца народним играма или не.

На основу проблема, предмета и циља истраживања, постављени су следећи **задачи**:

- Утврдити моторичку способност координације сваког испитаника, те их сврстати у групе по томе вежбају ли народне игре или не.
- Сврстати испитанике у групе по половима и по томе вежбају ли народне игре или не.
- Утврдити разлике у координацији између група деце која вежбају народне игре (експерименталне групе) и оних која не вежбају (контролне групе).
- Утврдити разлике између дечака и девојчица унутар сваке групе.
- Утврдити разлике између дечака контролне и експерименталне групе
- Утврдити разлике између девојчица контролне и експерименталне групе.
- Анализирати-продискутовати резултате и проверити хипотезе истраживања
- извести закључке.

4.3 ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА

На основу циља и задатка може се поставити општа (генерална) хипотеза - H_0 : претпоставља се да не постоје значајне разлике у координацији деце предшколског узраста, с обзиром на то вежбају ли народне игре или не.

На основу опште, могу се поставити следеће појединачне хипотезе:

H_{01} – претпоставља се да не постоје значајне разлике у координацији с обзиром на пол детета у оквиру сваке анализиране групе, експерименталне и контролне.

H_{02} - претпоставља се да не постоје значајне разлике између дечака контролне и експерименталне групе.

H_{03} – претпоставља се да не постоје значајне разлике у координацији између девојчица контролне и експерименталне групе.

4.4 МЕТОД ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање је трансверзалног типа. Коришћен је *eks-post facto* експеримент и дескриптивна метода. Као истраживачка техника за прикупљање података, коришћено је тестирање

4.4.1 Узорак испитаника

Узорак испитаника чинило је 50 деце, старије узрасне групе од 6 година, који бораве у ПУ „Радост“ Србобран. Као експериментална група одабрано је 25 деце из вртића „Бубамара“ у Надаљу, који су се обучавали народним играма током једне школске године (од октобра 2012. до тестирања у јуну 2013.), а као контролна група одабрано је 25 деце из вртића „Пчелица“ у Србобрану, који се нису претходно обучавали народним играма. Узорак је подељен по полу на субузорке од 8 дечака и 17 девојчица у контролној и 14 дечака и 11 девојчица у експерименталној групи.

4.4.2 Узорак мерних инструмената

У тестирању моторичке способности координације деце користе се одговарајући мерни инструменти, тј. тестови, са циљем да се квантификује њихово моторичко понашање. Моторичке способности су комплексне и латентног карактера, те се стога могу само процењивати (Бала и сар. 2007.). У овом случају реч је о само једној компоненти моторичких способности-координацији.

За процену координације коришћени су следећи тестови:

1. Полигон натрашке (КПОДИНА)
2. Слалом са три лопте (КСЛАЛОПТ)
3. Координација са палицом (КОПАЛИ)

4.4.2.1 Тестови за процену координације

1. Полигон натрашке (слика 2)

Време рада: процена укупног трајања испитивања за једно дете: око 1,5 мин.

Број испитивача: један испитивач и један помоћник;

Инструменти: шведски сандук, штоперица,

Опис места извођења: просторија са равним и глатким подом, мин. димензија 12 x 3 м. Прво се повуче линија од 1м, а паралелно са њом на удаљености од 10 м још једна линија, 3 метра од стартне линије попреко се постави горњи (тапацирани) део шведског сандука. Обележи се место на које се постави део сандука. На 5 м од стартне линије постави се први оквир сандука, попречно на стазу, тако да тло додирује својом широм страном. Такође се обележи место ове препреке.

Задатак:

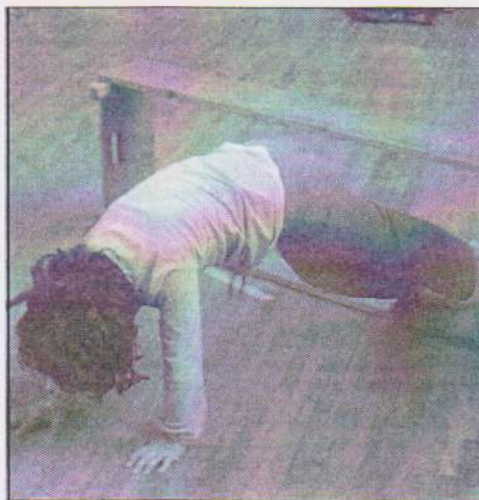
Почетни положај испитаника: дете заузима четвороножни положај (ослоњено на стопала и дланове), леђима окренуто препрекама. Дланови су испред, а стопала уз стартну линију.

Извођење задатка: дететов задатак је да након знака „сад“ ходањем уназад четвороношке пређе простор између две линије. Прву препреку мора да савлада пењањем, а другу провлачењем. У току задатка дете ни у једном тренутку не сме да окрене главу. Задатак се изводи два пута после пробног покушаја. Између извођења дете има мању паузу.

Крај извођења задатка: задатак је завршен када дете са обе руке пређе линију циља.

Положај васпитача: Испитивач са штоперицом у руци хода уз дете и контролише извођење задатка.

Оцењивање: Региструје се време у секундама од знака „сад“ до преласка обема рукама преко линије циља. Уколико дете, након што са обе ноге започне пролажење кроз запреку, обори запреку, оно наставља са провлачењем, а оквир сандука на обележено место поставља помоћник (или испитивач). исто важи и за прву препреку.

Слика 2. Полигон натрашке

НАПОМЕНА: Уколико дете обори другу запреку пре него што са обе ноге уђе у отвор оквира, мора га само наместити и поново започети провлачење кроз оквир. За то време штоперица се не зауставља. Помоћник (или испитивач) повремено проверава да ли запреке стоје на обележеним местима.

2. Слалом са три лопте (слика 3,4,5,)

Време рада: Процена укупног трајања теста за једно дете: око 2 минута;

Број испитивача: један испитивач;

Реквизити: 3 лопте тежине 1кг, 5 сталака за слалом висине 1 м и једна штоперица;

Опис места извођења: задатак се изводи на простору минималне димензије 12 x 5 м. На стази дужине 10 м, сталци се распореде на удаљености од по 2 м. Први сталак се постави на 2 м од стартне линије. Поред линије старта дугачке 1 м обележена су и места на којима стоје сталци. На продужетку ових места, непосредно иза стартне линије означи се простор 40 x 40 цм у коме се налазе лопте. Могућност растурања лопти у току извођења задатка треба ограничити на два метра лево и десно од сталака (зид, клупа и сл.);

Задатак:

Почетни став испитаника: дете стоји непосредно иза лопти постављених у означеном квадрату.

Извођење задатка: На знак „сад“ дете почиње да између сталака котрља рукама по тлу три лопте синхронизовано и што брже. Око последњег сталака дете се сасвим окрене, у правцу старта, и котрља лопте назад, на исти начин и истом путањом. При извођењу задатка дете може да се помаже и ногама.

Крај извођења задатка: Када дете све три лопте прекотрља преко стартне линије, после тачно обављеног котрљања лопти између сталака, задатак је завршен.

Положај испитивача: Испитивач се креће за испитаником бочно са спољне стране сталака.

Оцењивање: Мери се време у секундама од знака „сад“ до преласка последње лопте преко стартне линије.

Слика 3,4,5 Слалом са три лопте

НАПОМЕНА: Уколико се лопте разбеже, дете их мора сакупити и наставити задатак са места којег су се лопте разбежале. Уколико дете случајно сруши сталак, наставља се извођење задатка без заустављања, док испитивач или следеће дете намешта сталак не ометајући рад детета.

3. Координација са палицом (слика 6)

Време рада: Процена укупног трајања теста за једно дете: око 30 секунди;

Број испитивача: један испитивач и један записничар;

Реквизити: струњача, дрвена палица од 1 м и штоперица;

Опис места извођења: сала за физичко вежбање са струњачом на поду.

Задатак:

Почетни став испитаника: Испитаник у ставу спетном стоји на средини струњаче, палицу држи у ширини рамена са обе руке надхватом у предручењу.

Извођење задатка: На знак „сад“ испитаник треба да се окрене за 180 степени, седне, легне на леђа, провуче ноге између руку и дигне се у став спетни. Задатак се изводи три пута.

Крај извођења задатка: Задатак је завршен када испитаник после урађеног задатка заузме петни став са палицом иза леђа.

Положај испитивача: Испитивач стоји око један метар од средине струњаче, мери време и контролише извођење задатка.

Оцењивање: Региструје се време у секундама од знака „сад“ до тренутка када испитаник заузме завршни положај, а задатак се понавља три пута.

Слика 6. Координација са палицом

НАПОМЕНА: Све време трајања задатка оба краја палице морају бити непрекидно у шакама испитаника.

4.4.3 Опис истраживања

Истраживање је реализовано кроз неколико фаза:

- Прво је направљен пројекат истраживања. Одабрани су погодни тестови за процену координације, и одговарајуће групе деце за тестирање.
- Одржан је родитељски састанак на коме је добијен пристанак родитеља да се тестирање обави. У договору са другим васпитачима одређени су дани тестирања.
- У јуну, 05. 06. 2013. урађено је тестирање моторичке способности-координације у вртићу „Бубамара“ у Надаљу.
- Након два дана, 07. 06. 2013. урађено је тестирање моторичке способности-координације у вртићу „Пчелица“ у Србобрану.
- У јулу 2014. године урађена је анализа добијених резултата.

4.4.4.Опис експерименталног третмана

Одабрана експериментална група је вежбала два пута недељно од октобра 2012. до тестирања 05.06.2013. у периоду од 11:00 до 11:30.

Садржај вежбања чинили су најпре само шетања уз музику пратећи ритам, ходање образујући правилан круг, затим једноставнији покрети као што су кораци са привлачењем у леву или десну страну, касније укрштени кораци, разне игре уз музику имитативног карактера.

4.4.4 Метод обраде података

За сваку измерену варијаблу израчуната је:

- аритметичка средина (АС)
- стандардна девијација (СД)
- стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата (СГ)

Тестирање значајности разлика између аритметичких средина урађено је помоћу т-теста (т).

Као показатељ значајности добијеног резултата одабран је ниво значајности (п) од 0,05. Уколико је $p \leq 0,05$ разлика је статистички значајна. У том случају нулта хипотеза се одбацује. У супротном, уколико је п-ниво значајности већи од 0,05 добијена разлика није статистички значајна и нулта хипотеза се прихвата.

Статистичка обрада добијених података урађена је помоћу компјутерског програма СПСС. Резултати анализе приказани су табеларно, а просечне аритметичке средине приказане су графички у виду одговарајућих штапићастих дијаграма.

5. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

5.1 Разлике у координацији предшколске групе деце која се не бави народним играма (контролне групе) и предшколске групе деце која вежбају народне игре (експерименталне групе)

На тесту полигон натрашке установљена је статистички значајна разлика између деце контролне и експерименталне групе. У тестовима слалом са три лопте и координација са палицом нису установљене значајне разлике међу децом која се обучавају народним играма и децом из контролне групе (табела бр. 1 и штапићасти дијаграм бр. 1).

Табела 1 –Разлика између деце експерименталне и контролне групе у резултатима тестова координације

Варијабла	Група	АС	СД	СГ	т	п
КПОЛИНА	Е	30,76 ✓	7,85 ✓	1,60 ✓	2,60 ✓	0,01* ✓
	К	37,64 ✓	10,63 ✓	2,17 ✓		
КСЛАЛОПТ	Е	83,88 ✓	20,80 ✓	4,25 ✓	1,84 ✓	0,07 ✓
	К	97,20 ✓	29,51 ✓	6,02 ✓		
КОПАЛИ	Е	7,96 ✓	1,79 ✓	0,37 ✓	1,60 ✓	0,11 ✓
	К	6,96 ✓	2,56 ✓	0,52 ✓		

Е- експериментална група, К-контролна група, АС- аритметичка средина, СД- стандардна девијација, СГ-стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата, п-ниво значајности ✓

Штапићасти дијаграм 1- Графички приказ резултата контролне и експерименталне групе на тестовима координације ✓

	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
■ Контролна група	37,64 ✓	97,2 ✓	7,96 ✓
■ Експериментална група	30,76 ✓	83,88 ✓	6,96 ✓

Тестирање хипотезе ХО и дискусија:

На основу резултата у тестовима координације хипотеза ХО се може одбацити само за резултате теста полигон натрашке, где је установљена значајна разлика између контролне и експерименталне групе, у корист деце која вежбају народне игре. На тестовима слалом са три лопте и координација са палицом разлике нису биле статистички значајне. Објашњење оваквих резултата је можда делимично у чињеници да се деца нису бавила народним играма ни пуних годину дана, и да овај период није довољан да се ефекти вежбања покажу у потпуности. Осим тога, сама природа наших народних игара је таква да је нагласак вежбе више на окретности и покретима тела, него на манипулацији предметима, те је могуће да зато тестови слалома са три лопте и координације са палицом, као тестови спретности, нису показали значајну разлику између деце контролне и експерименталне групе.

5.2 Разлике између девојчица и дечака унутар контролне, односно експерименталне групе

Један од задатака истраживања био је да се сагледају разлике између полова унутар контролне и експерименталне групе.

Табела 2- Разлика између остварених резултата у примењеним тестовима координације дечака и девојчица унутар контролне групе

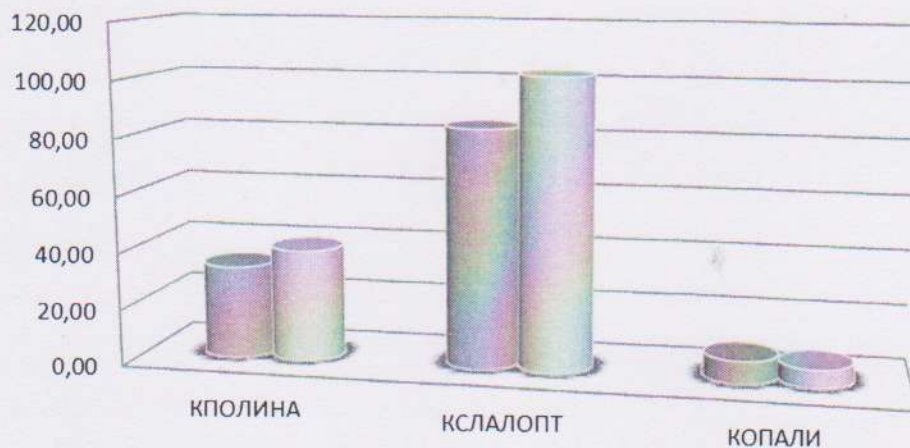
Варијабла	Група	АС	СД	СГ	т	п
КПОЛИНА	М	33,00	9,65	3,65	1,54	0,13
	Ж	39,82	10,63	2,66		
КСЛАЛОПТ	М	84,62	23,15	8,75	1,49	0,15
	Ж	103,18	30,91	7,73		
КОПАЛИ	М	8,00	4,07	1,54	1,42	0,16
	Ж	6,47	1,33	0,33		

М - дечаци, Ж - девојчице, АС- аритметичка средина, СД- стандардна девијација, СГ-стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата, п-ниво значајности

Из табеле бр.2. може се видети да није установљена значајна разлика ни на једном од тестова координације између дечака и девојчица унутар контролне групе која се не бави народним играма (табела бр. 2 и штапићасти дијаграм бр. 2).

Обрадом резултата постигнутих на тестовима полигон натрашке и слалом са три лопте установљено је да постоје статистички значајне разлике између дечака и девојчица унутар групе која се обучава народним играма. Тест координације са палицом није показао значајне разлике између девојчица и дечака унутар ове групе (табела бр.3 и штапићасти дијаграм бр.3).

Штапићасти дијаграм 2-разлике између дечака и девојчица контролне групе у резултатима постигнутим на тестовима координације

	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
■ дечаки	33,00 ✓	84,62 ✓	8,00 ✓
■ девојчице	39,82 ✓	103,18 ✓	6,47 ✓

Табела 3- Разлика између остварених резултата у примењеним тестовима координације дечака и девојчица унутар експерименталне групе

Варијабла	Група	АС	СД	СГ	Т	п
КПОЛИНА	М	27,71	7,15	1,98	2,39 ✓	0,02* ✓
	Ж	34,64	7,20	2,27		
КСЛАЛОПТ	М	75,57	14,19	3,94	2,48 ✓	0,02* ✓
	Ж	94,45	23,59	7,46		
КОПАЛИ	М	7,71	1,54	0,42	0,77 ✓	0,45 ✓
	Ж	8,27	2,11	0,66		

М - дечаки, Ж - девојчице, АС- аритметичка средина, СД- стандардна девијација, СГ- стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата, п-ниво значајности

Штапићасти дијаграм 3- Разлике између дечака и девојчица експерименталне групе у резултатима постигнутим на тестовима координације

	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
■ дечаци	27,71	75,57	7,71
■ девојчице	34,64	94,45	8,27

Тестирање хипотезе H_0 и дискусија:

Анализом података добијени су резултати који у великој мери потврђују закључке досадашњих истраживања да је способност координације својство које не зависи од пола испитаника.

У случају контролне групе прихвата се постављена нулта хипотеза да не постоје значајне разлике у координацији између дечака и девојчица групе која не вежба народне игре.

Код експерименталне групе, нулта хипотеза се може делимично одбацити, јер су на тестовима полигон натрашке и слалом са три лопте дечаци из експерименталне групе имали значајно боље резултате од девојчица из исте групе, док то није био случај са тестом координације са палицом.

5.4 Разлике између девојчица контролне и експерименталне групе

Табела 5 – разлика између девојчица контролне и експерименталне групе у резултатима оствареним на примењеним тестовима координације

Варијабла	Група	АС	СД	СГ	т	п
КПОЛИНА	Е	34,64	7,20	2,27	1,49	0,17
	К	39,82	10,63	2,66		
КСЛАЛОПТ	Е	94,45	23,59	7,46	0,79	0,44
	К	103,18	30,91	7,73		
КОПАЛИ	Е	8,27	2,11	0,66	2,79	0,01*
	К	6,47	1,33	0,33		

Е- експериментална група, К-контролна група, АС- аритметичка средина, СД- стандардна девијација, СГ-стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата, п-ниво значајности

Разлике које су установљене између аритметичких средина резултата девојчица контролне и експерименталне групе су значајне само за тест координације са палицом, у прва два теста нема значајних разлика (табела бр. 5 и штапићасти дијаграм бр. 5).

Штапићасти дијаграм 5—графички приказ резултата тестова координације за девојчице из испитиваних група

	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
■ Контролна група	39,82	103,18	6,47
■ Експериментална група	34,64	94,45	8,27

Тестирање хипотезе ХО₃ и дискусија:

На основу анализе остварених резултата, постављену хипотезу о непостојању разлике између девојчица које вежбају народне игре и оних које их не вежбају, можемо одбацити само делимично, будући да је тест координације са палицом показао значајне разлике између контролне и експерименталне групе, док у прва два теста разлике нису биле значајне.

5.3 Разлике између дечака контролне и експерименталне групе

Табела 4- разлика између дечака контролне и експерименталне групе у резултатима оствареним на примењеним тестовима координације

Варијабла	Група	АС	СД	СГ	т	п
КПОЛИНА	Е	27,71	7,15	1,98	1,47	0,16
	К	33,00	9,65	3,65		
КСЛАЛОПТ	Е	75,57	14,19	3,94	1,14	0,26
	К	84,62	23,15	8,75		
КОПАЛИ	Е	7,71	1,54	0,42	0,24	0,81
	К	8,00	4,07	1,54		

Е- експериментална група, К-контролна група, АС- аритметичка средина, СД- стандардна девијација, СГ-стандардна грешка аритметичке средине оствареног резултата, п-ниво значајности

Анализа резултата табеле показује да тестови за процену координације нису показали статистички значајне разлике између дечака контролне и експерименталне групе (табела бр.4 и штапићасти дијаграм бр. 4).

Штапићасти дијаграм 4 –графички приказ резултата тестова координације за дечаке из испитиваних група

	КПОЛИНА	КСЛАЛОПТ	КОПАЛИ
■ Контролна група	33,00	84,62	8,00
■ Експериментална група	27,71	75,57	7,71

Тестирање хипотезе ХО₂ и дискусија:

У случају поређења дечака из групе која се не бави народним играма и дечака из групе која се обучава народним играма, установљено је да се у потпуности може прихватити нулта хипотеза, јер је анализом установљено да ни на једном тесту координације разлика између резултата ове две групе дечака није била значајна. Може се закључити да, код дечака, народне игре не представљају параметар који значајно доприноси разликама у координацији.

6. ЗАКЉУЧАК

На основу досадашњих истраживања може се закључити:

-стицање моторичких вештина је део урођеног људског понашања. Моторичко учење се може посматрати као серија процеса повезаних са вежбањем у оквиру којих особа стиче нове моторне компетенције.

-Сваки вид вежбања који укључује у себе комплексно стимулисање читавог дечјег сензорно-моторног и когнитивног апарата делује изразито повољно на развој моторичких способности. Вежбање народних игара је један од видова таквих сложених физичких активности, који имају врло повољан утицај на дететову личност у целини, а првенствено на развој сложенијих моторичких способности као што је координација.

На основу добијених резултата овог истраживања, може се закључити:

-Деца која се баве играњем народних игара углавном не поседују бољу координацију од деце која се не обучавају народним играма (значајно бољи резултати само на једном од тестова за процену координације).

-Унутар исте групе деце, без обзира да ли је реч од деци која вежбају народне игре или оној која се не баве народним играма, претежно не постоје разлике у координацији у односу на пол. Значајне разлике су установљене само између дечака и девојчица експерименталне групе у два теста координације, а узорак није довољно велик да би се из њега могло извести уопштавање. Објашњење оваквих резултата који одступају од већине истраживања да координација није својство које зависи од пола, можда лежи у културолошким специфичностима наше средине. Генерално, дечаци се више охрабрују да буду моторички активнији од девојчица, па тако стичу више прилике да усаврше своје моторичке способности. За тражење узрока разлике установљене на тестовима унутар експерименталне групе потребно би било спровести даља, обимнија истраживања са анализом више фактора који утичу на моторичке способности деце.

-Нису установљене статистички значајне разлике између дечака који се баве народним играма и дечака који их не вежбају.

-између девојчица које вежбају народне игре и оних које их не вежбају установљене су значајне разлике само на тесту координације са палицом. Остали тестови нису показали значајне разлике међу девојчицама две испитиване групе.

Непостојање значајних разлика у поређењу подгрупа дечака, односно подгрупа девојчица, контролне и експерименталне групе, се можда може објаснити чињеницом да вежбање народних игара има далеко мањи утицај на способност манипулације предметима (преовлађујуће непостојање разлика у тестовима координације са три лопте и координације са палицом), него на окретност тела у простору (установљене разлике на тесту полигон натрашке). То је лако разумљиво ако се има у виду да народне игре у предшколском узрасту стављају јачи акценат на вежбање покрета тела него на манипулацију предметима.

Такође, ако се анализира само први тест, тест полигона натрашке, види се да на нивоу целе групе постоје значајне разлике између контролне и експерименталне групе. Међутим, када се група раздвоји на подгрупе по полу, разлике нису значајне. Ова чињеница представља посредну потврду хипотезе да је координација својство које не зависи од пола, тј. и унутар експерименталне групе и унутар контролне групе постоје „вешта“ и „мање вешта“ деца оба пола која су допринела укупној разлици у резултатима.

С обзиром да се у истраживању ради о малом узорку деце, као и о ограниченом временском вежбању народних игара код експерименталне групе, потребна су додатна истраживања у правцу утицаја народних игара на развој координације деце предшколског узраста.

7. Литература

1. Aldemir, G., Ramazanoğlu, N, Çamlıgüney, A. and Kaya F.,(2013) *The effects of dance education on motor performance of children*, African Journal of Music Education Vol. 1 (2), pp.020-022.
2. Бала, Г., Стојановић, И., Стојановић, М. (2007): *Мерење и дефинисање моторичких способности деце*. Нови Сад: Факултет спорта и физичког васпитања.
3. Ђурковић, З. (1995). *Методика физичког васпитања деце предшколског узраста*. Шабац: Виша школа за образовање васпитача.
4. Јокић, Б. (2007) *Употреба фолклорних игара у предшколској установи „Радост“ у Србобрану*. Дипломски рад. Виша школа за образовање васпитача, Нови Сад
5. Јокић, Б. (2013). *Примена народних игара у физичком васпитању деце предшколског узраста*. Семинарски рад. Виша школа за образовање васпитача, Нови Сад
6. Крагујевић, Г (2005). *Теорија и методика физичког васпитања*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
7. Крагујевић, Г.(1983). *Методика наставе физичког васпитања*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
8. Крсмановић, Б., Берковић, Л. (1999). *Теорија и методика физичког васпитања*. Нови Сад: Факултет физичке културе.
9. Нићин, Ђ. (2000). *Антропомоторика*. Нови Сад: Факултет физичке културе.
10. Продановић, Т., Ничковић, Р. (1974). *Дидактика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
11. Róžańska, D., Nowaczyk, A., Rostkowska C.E.,(2007) *Motor coordination in children performing folk dances*, Kinesiology Slovenica, 13, 2, 52–65.
12. Сабо, Е. (2011). *Методика физичког васпитања предшколске деце*. Нови Сад: АБМ-Економик.
13. Станишић, И., Костић, Р., Узуновић, С., Марковић Ј. (2008) *Значајност релација квалитета извођења плесних структура и способности моторичке координације предшколске деце*, Facta universitatis - series: Physical Education and Sport,2008, vol. 6, br. 2, str. 125-133
14. Сузић, Н. (2007). *Примијењена педагошка методологија*. Бања Лука: ХБС.

8. Прилог

1. Табела са резултатима (израженим у секундама) које су постигла деца експерименталне групе која се обучава народним играма

	Експериментална група	Годиште	Пол	Полигон натрашке (s)	Слалом са три лопте (s)	Координација са палицом (s)
Дечаџи						
1	П. Б.	2006.	М	22	59	6
2	Т. И.	2006.	М	29	67	8
3	М. С.	2006.	М	43	78	11
4	В. В.	2006.	М	27	93	7
5	К. С.	2006.	М	29	70	9
6	Ј. В.	2006.	М	28	95	8
7	Т. В.	2006.	М	22	64	6
8	Ж. Ј	2006.	М	28	107	7
9	Г. А.	2006.	М	20	66	10
10	М. Н.	2006.	М	24	81	9
11	П. Ј.	2006.	М	22	70	7
12	Г. В.	2006.	М	23	60	7
13	Ш. Н.	2006.	М	43	78	7
14	А. Д.	2006.	М	28	70	6
Девојџице						
15	С. А.	2006.	Ж	43	115	12
16	Ђ. К.	2006.	Ж	29	86	6
17	Б. Ј.	2006.	Ж	33	64	10
18	Т. В.	2006.	Ж	46	84	9
19	Г. Н.	2006.	Ж	32	133	6
20	Р. С.	2007.	Ж	24	117	9
21	Ш. Н.	2007.	Ж	41	88	9
22	К. Ј.	2006.	Ж	35	70	7
23	С. И.	2006.	Ж	40	84	8
24	Ш. Б.	2006.	Ж	25	74	10
25	С. А.	2006.	Ж	33	124	5

2. Табела са резултатима (израженим у секундама) које су постигла деца контролне групе која се не обучавају народним играма

	Контролна група	Годиште	Пол	Полигон натрашке (s)	Слалом са три лопте (s)	Координација са палицом (s)
Дечаци						
1	Г. С.	2006.	М	40	96	9
2	Ш. Д.	2006.	М	31	66	6
3	Ј С.	2006.	М	33	103	9
4	Б. Л.	2006.	М	24	52	5
5	С. Б.	2006.	М	53	122	17
6	Г. Н.	2006.	М	24	65	4
7	В. Л.	2007.	М	27	80	6
8	П. М.	2006.	М	32	93	8
Девојчице						
9	С. У.	2006.	Ж	45	104	9
10	М. Т.	2006.	Ж	57	183	8
11	Ш. И	2006.	Ж	32	113	7
12	Ј. Т	2006.	Ж	26	69	4
13	Џ. Н.	2007.	Ж	28	75	5
14	Х. А.	2007.	Ж	45	93	7
15	Х. А.	2006.	Ж	39	105	6
16	М. М.	2006.	Ж	35	80	6
17	Г. М.	2006.	Ж	37	73	5
18	Н. Т.	2006.	Ж	60	140	7
19	Ш. К.	2006.	Ж	38	117	6
20	Ф. А	2006.	Ж	43	68	5
21	У. М	2006.	Ж	53	120	7
22	Р. Ј.	2007.	Ж	50	85	8
23	Ј. Т.	2006.	Ж	34	123	8
24	Ј. Ј.	2006.	Ж	27	75	6
25	Т. С.	2006.	Ж	28	130	6

03-32/14c
30.10.2014.

ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ

СТУДИЈА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА

(назив школе)

НОВИ САД

(седиште)

ЗАПИСНИК

о полагању завршног СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ рада

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ – ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА

ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

ЈОКИЋ М. БОЈАНА

презиме и име студента

26/12 С

број индекса студента

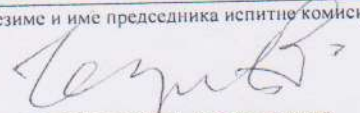
1. ДР САБО ЕРНЕ
презиме и име председника испитне комисије

2. ДР БОЈАН МИЛОШЕВИЋ
презиме и име члана испитне комисије

3. ДР ВЕСЕЛИН БУНЧИЋ
презиме и име члана испитне комисије

Назив предмета	Назив теме завршног рада	
ЗАВРШНИ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ РАД	УТИЦАЈ ФОЛКОЛОРНИХ ИГАРА НА РАЗВОЈ КООРДИНАЦИЈЕ КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА	
Датум одржавања испита	Оцена	Напомена
29.09.2014.	10 (DESET)	

У Новом Саду
29.10. 2014. године

1. ДР САБО ЕРНЕ
презиме и име председника испитне комисије
2. ДР БОЈАН МИЛОШЕВИЋ
презиме и име председника испитне комисије
3. ДР ВЕСЕЛИН БУНЧИЋ
презиме и име члана испитне комисије

ОДБРАНА СПРЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА

Комисија у саставу: Проф. др Бојан Милошевић, председник.

Проф. др VESELIN BUNČIĆ

Проф. др Эрне Сабо, ментор.

Оцена: 10 (DESET)

У Новом Саду, 29, 10.2014. године.